

H. G. WELLS

VÁLKA SVĚTŮ

TRIFID

Přeložil Vladimír Svoboda.

Herbert George Wells

Válka světů

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

The War of the Worlds

Translation © Vladimír Svoboda, 2005, 2017

Cover © Czarny Robert, 2017

© Stanislav Juhaňák — Triton, 2017

ISBN 978-80-7553-347-0 (pdf)

Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10

www.tridistri.cz

VÁLKA SVĚTŮ

H. G. WELLS

VÁLKA SVĚTŮ

Stanislav Juhaňák – TRITON

KNIHA PRVNÍ

MARŤANÉ PŘICHÁZEJÍ

„Leč pokud by snad byly ony světy oživeny, kdo tedy pak jsou ti, kdož na nich přebývají? ... Kdo je skutečným pánem tvorstva – my, anebo Oni? ... A čím to, že přitom je všechno jakoby přímo stvořeno pro člověka?“

Keplerův výrok citovaný
v Anatomii melancholie
Roberta Burtona (1577–1640)

V předvečer války

V oněch několika posledních letech devatenáctého století by byl asi sotvakdo přistoupil na myšlenku, že lidstvo a jeho život bedlivě a do podrobností sledují rozumné bytosti, které svou inteligencí značně předčí člověka, třebaže jsou stejně smrtelné jako on sám; neuvěřil by patrně, že lidské hemžení je předmětem podobného pozorování a zkoumání, s jakým člověk u mikroskopu studuje prchavé bytí drobnohledných živočichů, vířících a rozplozujících se v pouhé kapičce vody. S nabubřelou samolibostí se člověk důležitě pachtil za svými nicotnými cíli, v neotřesitelné víře ve svou nadvládu nad hmotou. Dost možná, že nálevníci na sklíčku pod drobnohledem se cítí zcela stejně. Nikoho ani nenapadlo, že by se snad vývojově starší planety mohly jednou pro člověka stát zdrojem možného nebezpečí, ba už sama představa, že by snad na těchto oběžnicích kdy vznikl život, byla předem zavrhována jako absurdní či přinejmenším zcela nepravděpodobná. Je to dost zvláštní pocit, vybavovat si atmosféru oněch dnů předtím. V krajním případě si pozemšťané dokázali připustit, že dejme tomu ještě tak na Marsu by snad eventuálně mohli žít nějakí tvorové podobní člověku, ve srovnání s námi bezpochyby značně zaostalí, zralí

pro nějakou misijní akci. Jenomže z hlubin kosmu nás tou dobou už dlouho sledovaly závistivé zraky, myslí stojící o tolik výše nad našimi, jako je náš intelekt nadřazen němé tváři, mozky s obrovskou kapacitou, beze stopy citu, chladně kalkulující a zvolna snovající plány namířené proti nám. A pak bylo z těchto iluzí lidstvo na samém prahu dvacátého století dramaticky vyburcováno.

Planeta Mars – čtenáři je patrně zbytečné to připomínat – obíhá kolem Slunce ve střední vzdálenosti sto čtyřiceti milionů mil a ve srovnání s naší Zemí se jí dostává sotva polovina slunečního světla a tepla. Pokud má platnost nebulární hypotéza, je to svět nutně mnohem starší než náš a dlouho předtím, než Země začínala tuhnout, započal na něm již vývoj života. Skutečnost, že jeho hmotnost představuje pouhou desetinu hmotnosti Země, bezpochyby přispěla k rychlejšímu ochlazování až na teplotu, při níž již mohl vznikat život. Na Marsu je přitom vzduch i voda a všechno ostatní, co je nezbytné pro udržení životních pochodů.

Avšak člověk je tak nadutý a je svou povýšeností do té míry zaslepen, že nikdo nepřišel až do samého konce devatenáctého století s myšlenkou, že by se v oněch dálavách mohl rozvíjet život nebo že by život vůbec mohl překročit pozemské hranice. Stejně tak nikoho nenapadlo, že na Marsu, mnohem starším než naše Země, majícím sotva čtvrtinu jejího povrchu a značně vzdálenějším od Slunce, život nejen pokročil od svého vzniku dál, ale dospěl také blíže ke svému konci.

Postupné vychládání, které se jednoho dne stane osudným i pro naši planetu, pokročilo již u našich sousedů do značného stupně. Fyzické poměry na Marsu jsou pro nás dosud z větší části tajemstvím, tolik však již víme, že i v rovníkových oblas-

tech se teploty sotva přibližují hodnotám našich nejtužších zim. Ovzduší na Marsu je mnohem řidší než na Zemi. Jeho oceány se postupně ztenčovaly, takže dnes již pokrývají pouhou třetinu Marsova povrchu, a jak se pomalu střídají marťanská období, tají ledové příkrovy v polárních oblastech a periodicky zavlažují mírnější podnebná pásma. Toto poslední stadium vyhasínání, pro nás dosud nepředstavitelně vzdálená budoucnost, se stalo pro obyvatele Marsu nejaktuálnějším problémem. Pod tlakem nutnosti se zbystrily jejich duševní schopnosti, znásobily jejich síly a také srdce se jim zatvrdila. A pohled do kosmu, využívající přístrojů a zařízení, o kterých se člověku ani nesnilo, jim ukázal jitřní hvězdu naděje, vzdálenou při maximálním přiblížení k Marsu pouhých pětatřicet milionů mil, naši rodnou planetu, vlahou, zelenající se vegetací, šedavou vodami, s oblačnou atmosférou napovídající její úrodnost, s průhledy mezi plachtícími mračny odhalujícími zalidněné plochy souší i rušnou plavbu v těsných mořských průlivech.

My lidé, tvorové tuto planetu obývající, se jim musíme zdát tak cizí a tak nevyvinutí, jako nám připadají opice a lemurové. Člověk si již rozumově připustil, že život se rovná neustálému boji o holou existenci, a zdá se, že k témuž přesvědčení dospěly i myslící bytosti na Marsu. Jejich svět vychládá, náš je zatím plný života, ovšem takového života, který oni považují za existenci nižšího řádu. Vyrazit na výboj směrem k Slunci je tedy jejich jediným východiskem, jedinou spásou před zkázou, které generaci za generací kráčeji blíž a blíž.

Avšak dříve než se rozhodneme odsoudit jejich jednání, připomeňme si, jakou nelítostnou a nenapravitelnou zkázu napáchal náš vlastní rod, a to nejen na živočiších, jako například na

téměř vyhubeném bizonu či zcela vyhlazeném drontovi mauricijském, ale i na vlastních zaostalých plemenech. Tasmánci, tvorové se všemi znaky lidství, byli vymazáni z existence vyhlazovací válkou vedenou evropskými přistěhovalci v průběhu pouhých padesáti let. Jsme snad takovými apoštoly milosrdenství, abychom si směli oprávněně stěžovat, že Marťané vedli válku ve stejném duchu?

Výsadek Marťané zjevně naplánovali s udivující precizností – matematické disciplíny jsou v jejich světě neskonale vyvinutější než na Zemi – a při jeho organizaci postupovali v takřka dokonalé součinnosti. Kdyby to naše přístroje dovolily, byli bychom mohli sledovat narůstající hrozbu již v průběhu celého devatenáctého století. Vědci, jako například Schiaparelli, rudou planetu sice sledovali (je mimochodem dost zvláštní, že po bezpočet staletí byl Mars pro člověka planetou války), avšak nedokázali správně vysvětlit rozmanité proměny jejího vzhledu, které měli tak dokonale zmapovány. Po celou tu dobu marťanské přípravy zřejmě pokračovaly.

V průběhu opozice v roce 1894 byl na osvětlené straně disku pozorován velice jasný záblesk. Stalo se tak nejprve na Lickově hvězdárně, poté potvrdil toto pozorování i Perrotin v Nice a po něm ještě další astronomové. Britská veřejnost se o něm prvně dověděla z vydání *Nature* datovaného 2. srpna. Osobně se přikláním k názoru, že jev souvisel s výstřelem obrovitého děla, zabudovaného hluboko do povrchu jejich planety, z něhož byly odpalovány projektily mířící k Zemi. I při dalších dvou opozicích byly zjištěny v místě záblesků různé úkazy, které až dosud nebylo možné nijak vysvětlit.

Je tomu právě šest let, co nás plnou silou zasáhla ona bouře. Když Mars dospěl do opozice, Lavelle v observatoři na Jávě

začal rozechvívat telegrafní dráty korespondencí s kolegy astronomy, a to ohromující zprávou o obrovité erupci rozžhaveného plynu na povrchu Marsu. Jev nastal před půlnocí dvanáctého a spektroskop, který Lavelle na Mars neprodleně namířil, prozradil masu hořících plynů, převážně vodíku, která nesmírnou rychlostí tryskala směrem k naší Zemi. Plamenný výtrysk přestal být pozorovatelný asi patnáct minut po dvanácté hodině. Lavelle ho přirovnával k obrovskému zášlehu vyrazivšímu prudce a znenadání z nitra planety, „jako když při výstřelu šlehnou z hlavně vznícené plyny“.

Ukázalo se, že je to přirovnání mimořádně přesné. A přece o tom noviny následujícího dne nepřinesly ani řádku, s výjimkou kratičké noticky v Daily Telegraphu, a svět setrval v nevědomosti o jednom z nejhorších nebezpečí, která kdy hrozila lidskému rodu. Byl bych se o erupci patrně také nic nedověděl, kdybych náhodou v Ottershawu nepotkal Ogilvyho, známého astronoma. Jeho ona zpráva neobyčejně vzrušila a pod návallem citů mě pozval, abych za ním v noci zašel a zúčastnil se pozorování rudé planety.

Přes všechno to, co se od té doby událo, si velice jasně tu probdělou noc připamatovávám; potemnělou, ztichlou observatoř, zastíněnou lampu vrhající slabounký svit na podlahu v rohu místnosti, klidné odtikávání hodinového stroje dalekohledu, úzkou šterbinu v kopuli – protáhlý obdélníček nekonečna poprášený hvězdami. Ogilvy přecházel sem a tam, nebylo ho vidět, jen slyšet. Pohled dalekohledem ukazoval kruh hluboké modři a v něm v zorném poli jako by plula malá okrouhlá planeta. Zdála se zcela nepatrná, zářící, drobounká, klidná, lehounce pokreslená příčnými pruhy a poněkud zploštělá, cosi jí chybělo do dokonalého kroužku. Vypadala tak ne-

patrná a hřejivě stříbřitá, pouhá špendlíková hlavička světla! Zdálo se, jako by se nepatrně chvěla, ale ve skutečnosti se zachvíval jen dalekohled účinkem hodinového stroje, který udržoval planetu v zorném poli.

Upřeně jsem ji pozoroval a hvězdička se zdála zvětšovat a opět zmenšovat, jako by se přibližovala a opět vzdalovala, ale to způsobovala jen únava mého oka. Dětilo nás od ní přes čtyřicet milionů mil – víc než čtyřicet milionů mil prázdnoty. Jen málo lidí vnímá nesmírnou rozlehlost propastí, v nichž plují smítka kosmického prachu.

Poblíž Marsu, na to si dobře vzpomínám, byly v zorném poli ještě tři nepatrné světelné body, tři hvězdy viditelné jen dalekohledem, nekonečně vzdálené, a kolem nezměrná hlubina prázdného kosmu. Znáte dobře onu čern oblohy za mrzivé hvězdnaté noci. V dalekohledu se zdá ještě mnohem hlubší. A z oněch nepředstavitelných dálav, zatím ještě neviditelný pro své nepatrné rozměry a obrovskou vzdálenost, nám bleskurychle a vytrvale letěl vstříc onen objekt, každou minutou se přibližoval o tisícovky mil, těleso, jež přinášelo tolik bojů, tolik neštěstí, smrt. Díval jsem se a ani ve snách by mne nebylo něco takového napadlo; nikdo na celé Zemi neměl tušení o neomylné střele, jež k nám směřovala.

Tu noc došlo na vzdálené planetě k dalšímu výtrysku žhavých plynů. Viděl jsem ho. Narudlý záblesk na okraji kotoučku planety, nepatrné vydutí obrysu, právě když chronometr odbíjel půlnoc, a já jsem to ohlásil Ogilvymu, který vzápětí zaujal mé místo. Noc byla teplá a dostal jsem žízeň, takže jsem se potmě a s tápáním vydal nejistými kroky ke stolku, kde stál sifon, zatímco Ogilvy vzrušeně vykřikl při pohledu na výron plynů proudících směrem k nám.

Tu noc se vydala na pouť od Marsu k Zemi druhá neviditelná střela, snad sekunda nebo dvě chyběly do čtyřia-dvaceti hodin od vypuštění první. Pamatuji se dobře, jak jsem se tam ve tmě posadil na stolek a jak se mi před očima míhaly karmínové a smaragdové skvrny. Měl jsem jedinou touhu, rozžehnout lampu a zapálit si u ní, neměl jsem po-něti o pravém významu drobounkého zablesknutí, které jsem před chvílí spatřil, ani o tom, co mi zakrátko přinese. Ogilvy seděl u dalekohledu až do jedné, poté další pozorová-ní vzdal. Rozsvítili jsme lucernu a vydali jsme se domů k Ogilvy. V temnotách dole pod námi ležela městečka Ottershaw a Chertsey a v nich poklidně spaly stovky jejich obyvatel.

Ogilvy tu noc neustával v úvahách o tom, co se asi může dít na Marsu, a ironizoval naivní představy o tom, že na Mar-su jsou obyvatelé, kteří nám tímto způsobem dávají o sobě vědět. Podle jeho představy mohl například dopadnout na povrch Marsu silný meteorický déšť nebo tam mohlo dojít k rozsáhlé vulkanické erupci. Zdůrazňoval mi, že je zcela ne-pravděpodobné, že by se organický vývoj na dvou soused-ních planetách ubíral týmž směrem.

„Pravděpodobnost, že na Marsu existuje cokoli podobného člověku,“ řekl, „je jedna ku milionu.“

Stovky pozorovatelů zaznamenaly záblesk jak oné noci, tak o půlnoci následujícího dne, a znovu pak další noc a v nocích následujících, celkem desetkrát, pokaždé týž výtrysk plamene. Proč záblesky po desátém už nepokračovaly dál, se nikdo na Zemi nepokoušel vysvětlit. Snad působily zplodiny při odpa-lech Marťanům nějaké nesnáze. Silnými dalekohledy byly ze Země patrné husté oblaky dýmu nebo prachu, jevíly se jako

našedlé skvrny putující čirou atmosférou planety a zakrývající její známý reliéf.

Výbuchy konečně vzbudily i pozornost deníků, začaly se objevovat různé popularizační články o sopkách na Marsu. Humoristický časopis Punch, jak si vzpomínám, jich obratně využil k nějaké politické karikatuře. A zatím, aniž kdo pojal sebelepší podezření, se střely, jež proti nám Marťané vypustili, blížily k Zemi, hnaly se rychlostí mnoha mil za sekundu prázdnotou kosmu, hodinu za hodinou, den za dnem, stále blíž a blíž. Zdá se mi teď takřka neuvěřitelné, jak se lidé dokázali dál věnovat všelijakým malichernostem, zatímco se nad námi rychle snášela osudová rána. Pamatuji se, jak například Markham jásal nad novou fotografií planety, kterou sehnal pro ilustrovaný časopis, jež tehdy redigoval. Dnes si už lidé ani nevzpomínají, jak byly naše noviny v devatenáctém století dobře vybavené a jak uměly být nápadité. Pokud jde o mne, měl jsem jediný zájem: učil jsem se jezdit na bicyklu a kromě toho jsem pracoval na souboru statí o pravděpodobném směru vývoje etiky v průběhu dalšího rozvoje civilizace.

Jednoho večera (první ze střel už od nás nebyla vzdálena víc než deset milionů mil) jsem šel na procházku se svou paní. Nebe bylo plné hvězd a já jsem ženě ukazoval zvířetníková souhvězdí a upozorňoval jsem ji přitom na Mars, narudlý bod stoupající lenivě oblohou, na nějž bylo v tuto chvíli zaměřeno tolik teleskopů. Noc byla vlhá. Cestou domů nás mýjela skupina výletníků vracejících se z Chertsey nebo snad z Isleworthu, zpívali si a hráli. Okna v horních patrech domů byla rozsvícená, jak se lidé ukládali v ložnicích ke spánku. Z nádraží sem zaléhal hluk posunovaných vagonů, třesk a dunění ztlumené dálkou téměř do jakési melodie. Žena mne upozorňova-

la, jak čirá je červen, zeleň a žlut signálních světél na semafo-
rech rýsujících se proti obloze. Všechno se zdálo tak bezpečné,
tak klidné.

Padající hvězda

A pak nastala noc dopadu první létavice. Spatřili ji v časných ranních hodinách nad Winchestrem řítit se k východu jako plamennou čáru vysoko v ovzduší. Musely ji pozorovat celé stovky lidí, a všichni ji považovali za běžný povětroň. Albin ve svém popisu uváděl, že střela za sebou zanechávala zelenavou stopu, která byla patrná ještě několik sekund po přeletu. Denning, náš nejvýznamnější expert na meteority, stanovil výšku letu v okamžiku, kdy se jev na obloze objevil, na devadesát až sto mil. Podle jeho odhadu mohlo být místo dopadu asi sto mil východně od jeho stanoviště.

Byl jsem tou dobou doma a ještě seděl nad rukopisem ve své pracovně, ale třebaže z ní vedou velké verandové dveře obrácené směrem k Ottershawu a třebaže jsem neměl stažený žaluzie (míval jsem tehdy nesmírně rád pohled na noční oblohu), nezahlédl jsem nic. Přitom onen předmět, nejpodivnější ze všech těles, která kdy připutovala k naší planetě z kosmického prostoru, se musel snášet k zemi prakticky přímo nade mnou přesně ve chvílích, kdy jsem si tam hověl. Mohl jsem ho snadno spatřit, stačilo v tom okamžiku jen pozvednout oči. Někteří lidé, kteří přelet pozorovali, mluvili o tom, že byl slyšet ja-

kýsi svist. Já osobně jsem nic takového nezaslechl. Svědků onoho jevu bylo mnoho, v Berkshiru, v Surrey i v Middlesexu, domnívali se zřejmě, že nejde o nic víc než o nějaký další meteorit. Jak se zdá, nikdo se také tu noc nevydal hledat těleso a místo jeho dopadu.

Zato časně zrána nebohý Ogilvy, který povětroň pozoroval a jenž byl přesvědčen, že meteorit musí ležet kdesi na pastvinách mezi Horsellem, Ottershawem a Wokingem, vstal rozhodnut, že ho najde. A také ho našel, brzy po úsvitu, nedaleko jam zbylých po těžbě písku. Projektil vyryl při dopadu obrovskou prohlubeň a vyhrnul masu písku a kamení, která zavalila vřesoviště v širokém okolí a utvořila valy viditelné už na kilometr daleko. Východně od místa dopadu vznikl na vřesovišti požár a ranním šerem stoupal k nebi lehký modravý dým.

Objekt ležel téměř celý zarytý v písku, uprostřed třísek z jedle roztříštěné za jeho dopadu. Vyčnívající část měla podobu obrovského válce, na povrchu celého jakoby spečeného, s obrysem změkčeným tlustou šupinovitou krustou narezlé barvy. Jeho průměr činil dobrých třicet yardů. Ogilvy se k tělesu vydal blíž, udiven jeho rozměrem, a ještě více jeho tvarem, jelikož většina meteoritů je víceméně zakulacená ve všech směrech. Bylo však dosud tak rozžhavené po průletu atmosférou, že mu žár nedovolil přiblížit se. Skřípavý zvuk, který se z válce tu a tam ozýval, připisoval Ogilvy nestejnomyšlnému vychládání jeho povrchu; tou dobou ho ještě nenapadlo, že by válec mohl být dutý.

Zůstal stát na pokraji jámy, kterou si objekt vyhloubil, prohlížel si jeho prazvláštní podobu, zmaten zejména nezvyklým tvarem a barvou, a rodil se v něm nejasný pocit, že dopad tohoto tělesa je spojen s jakýmsi záměrem, že má svůj cíl. Časné

jitro bylo neobvykle tiché, slunce vystupující nad vrcholky borovic u Weybridge už začínalo hřát. Nevzpomínal si pak, že by toho rána slyšel zpívat ptáky, nezavál sebemenší větřík a jedinými zvuky bylo občasné zaskřípění v nitru válce pokrytého okujemi. Na celé pastvině byl sám.

A pak sebou trhl. Zpozoroval pojednou, jak se kousek napečené škváry, část kornatého povlaku meteoritu, na jednom místě na okraji válce odlupuje a padá. A krusta odprýskávala dál a dál a v šupinách se sypala dolů na písek. Pak se náhle odlomil větší kus a dopadl na zem s třesknutím, při němž Ogilvy ucítil srdce až v hrdle.

Snad minutu mu trvalo, než si dokázal uvědomit, co to všechno znamená, a pak – třebaže žár byl dosud k nevydržení – sešplhal do jámy a vydal se k tělesu blíž, aby si mohl objekt prohlédnout podrobněji. Ještě stále ulpíval na představě, že příčinou podivných jevů by mohlo být chladnutí tělesa, avšak znepokojovalo ho, že okuje se odlamovaly výhradně kolem základny válce.

A pak teprve postřehl, že kruhová deska na vrcholu válce se velice zvolna otáčí. Byl to pohyb tak pomalý, že si ho povšiml jen díky tmavší skvrně, kterou měl prve před očima a která se teď octla na protilehlé straně kruhu. Stále ještě nechápal, co to vlastně znamená, až náhle zaslechl tlumené zaskřípění a uviděl, jak se skvrna trhavě posunuje o několik palců dál. A naráz se mu rozbřesko. Ten válcový objekt je uměle vytvořené těleso – je dutý a šroubový příklop tvořící jeho základnu se právě otevírá!

Proboha, vydechl Ogilvy. Tam přece musí být člověk – uvnitř jsou nějací lidé! Musí být napůl upražení! Chtějí se dostat ven!

Vmžiku, střelhitou asociací, si spojil objekt se zábleskem na Marsu.

Pomyšlení na uvězněnou bytost uvnitř bylo tak děsivé, že nedbaje žáru vydal se k válci, aby pomohl víko odšroubovat. Naštěstí ho sálající kov varoval dříve, než si mohl popálit ruce o dosud žhoucí povrch. Na okamžik se nerozhodně zastavil, poté se otočil, vyškrábal se z kráteru ven a jako šílený se rozběhl směrem k Wokingu. Muselo to být asi v šest hodin ráno. Běžel kolem nějakého vozu a pokoušel se kočímu vysvětlit, co viděl, ale byla to tak podivná historka a vypadal přitom tak potřeštěně – klobouk ztratil někde v jámě –, že vozka prostě jel svou cestou dál. Neměl víc štěstí, ani když míjel výčepního, který právě odemykal dveře hospůdky u horsellského mostu. Ten byl přesvědčen, že má před sebou nějakého uprchlého chovance z blázince, a bezvysledně se ho pokusil lapit a zamknout do výčepu. Po této příhodě Ogilvy poněkud vystřízlivěl, a když uviděl, že pan Henderson, londýnský novinář, je už venku na zahrádce, křikl na něho přes plot a pak už mu o něco srozumitelněji začal vysvětlovat, oč jde.

„Poslyšte, pane Hendersone,“ halasil, „viděl jste včera večer ten meteor?“

„Viděl, a co má být?“ řekl mu na to Henderson.

„Leží tamhle, na Horsell Common.“

„Pane na nebi!“ řekl Henderson. „Pád meteoritu! No vida!“

„Ale není to obyčejný meteorit, pane. Je to takový válec – no, umělý válec, člověče! A něco v něm uvnitř je.“

Henderson se postavil a opřel se o rýč.

„Cože?“ vyptával se. Je totiž nahluchlý, neslyší na jedno ucho.

Ogilvy mu vylíčil všechno, co viděl. Hendersonovi trvalo minutu nebo dvě, než si to všechno srovnal v hlavě. Pak praš-

til rýčem, popadl sako a vyběhl ven na ulici. Oba muži se spěšně vydali zpátky na pastviny a našli válečnické střešky stále ještě ve stejné poloze. Zvuky uvnitř však už teď ustaly a mezi víkem a korpusem válce zasvítily tenké pruhy lesklého kovu. Kolem kraje buď vnikal vzduch dovnitř, anebo naopak unikl zevnitř ven.

Naslouchali, zabušili na plášť objektu klackem, a když se neozvala žádná odpověď, usoudili, že ten tvor uvnitř je buď v bezvědomí, anebo už nežije.

Ani jeden, ani druhý samozřejmě neuměli v nejmenším pomoci. Křičeli, slibovali a utěšovali a pak se vydali zpátky do městečka. Není obtížné představit si je, celé od písku, uválené a rozrušené, jak běží v ranním slunci úzkou uličkou, kde krámské a příruční právě sundávají okenice z výkladů a lidé otevírají okna ložnic a větrají. Henderson zamířil okamžitě na nádraží, aby odtamtud odtelegrafoval zprávu do Londýna. Předchozí články v tisku lidem trochu pomohly vyrovnat se s touto novinou.

Kolem osmé už byla na cestě k pastvinám skupinka kluků a mužských, kteří právě neměli nic na práci, aby si prohlédla „mrtvé Marťany“. V téhle podobě se totiž zpráva rozšířila. První, kdo mi ji sdělil, byl malý kamelot. Bylo asi čtvrt na devět a já jsem si právě vyšel koupit Daily Chronicle. Pochopitelně jsem celý zkoprnl, ale nemeškal jsem a přes ottershawský most jsem se odebral k oněm pískovým lomům.

Horsellské pastviny

Zastihl jsem asi dvacetihlavý hlouček, který obklopil obrovitý kráter, v němž válec spočíval. Vzhled onoho rozměrného objektu, zarytého do země, jsem už popsal. Tráva i písek kolem vypadaly jako ožehnuté náhlým výbuchem. Dopad objektu byl nepochybně doprovázen i plamenným zášlehem. Henderson ani Ogilvy tu nebyli. Myslím, že si uvědomili, že prozatím se zde nedá nic podnikat, a odebrali se domů k Hendersonovi na snídani.

Pár chlapců, čtyři nebo pět, sedělo na okraji jámy, klinkali nohama, a dokud jsem je nenapomenul, bavili se házením kamenů na mohutné těleso. Když jsem jim zábavu překazil, začali si mezi hloučkem ostatních diváků hrát na honěnou.

Skupinku tvořilo pár cyklistů, zahradník, který chodíval za prací po domech a kterého jsem občas zaměstnával i já, řezník Gregg se svým kloučkem, dva tři povaleči, kteří si občas přivydělávali nošením golfových holí a jinak mívali ve zvyku potloukat se po nádraží. Moc se toho nenamluvilo. V Anglii měl běžný člověk tenkrát ještě jen naprosto matnou představu o astronomických otázkách. Povětšinou civěli na vrchol válce – připomínal trochu kulatý stůl –, který vypadal stále tak, jak

ho opustili Ogilvy s Hendersonem. Řekl bych, že kdokoli sem přiběhl s primitivní představou hromady seškvářených těl, byl zmrtvělým objektem poněkud zklamán. Za tu chvíli, co jsem tam byl, už pár zevlounů odešlo, ale přicházeli zase jiní. Sešplhal jsem do jámy a zdálo se mi, že pod nohama cítím jakýsi pohyb. Víko válce se už však zcela určitě přestalo otáčet.

Teprve když jsem byl objektu takhle těsně nablízku, začal jsem vnímat, jak cize působí. Na první pohled nebyl o nic víc vzrušující než převržený kočár anebo strom padlý přes cestu. Snad ani tolik ne. Ze všeho nejvíc se podobal zrezivělému plynojemu napůl zahrabanému v zemi. Postřehnout, že šedavé okuje odlupující se z válce nejsou běžným oxidem, že bíložlutý kov, který zasvítí ve štěrbině mezi víkem a válcem, má zcela nezvyklé zabarvení, to chtělo určitou míru erudice v přírodních vědách. „Extraterestrický původ“ byla slova, která pro většinu diváků tehdy ještě neznamenalala pranic.

V té chvíli už mně samému bylo zcela jasné, že objekt k nám připutoval z planety Marsu, ale soudil jsem, že je nepravděpodobné, že by mohl v sobě ukrývat jakoukoli živou bytost. Domníval jsem se, že uvolňování víka je snad automaticky řízený pohyb. Na rozdíl od Ogilvyho jsem však byl stále ještě přesvědčen, že na Marsu lidé jsou. Hýčkal jsem si představu, že válec snad ukrývá nějakou písemnou zprávu a uvažoval jsem, jaké obtíže asi budou spojené s jejím překladem. Přemítal jsem, jestli uvnitř najdeme peníze, modely věcí a tak dále. Ale na to zase byl objekt až příliš rozměrný. Uvědomoval jsem si, že ztrácím trpělivost, že už bych válec chtěl vidět otevřený.

Měl jsem těchto myšlenek stále ještě plnou hlavu, když jsem se asi v jedenáct hodin – zdálo se, že se nic nového nebude dít – odebral domů do Maybury.

Odpoledne už to na pastvinách vypadalo podstatně jinak. První vydání večerníků ohromila Londýn několikapalcovými titulky:

Poselství z Marsu
Neobyčejná příhoda ve Wokingu

A tak dále. Navíc ještě Ogilvyho telegram Astronomickému ústředí vzburcoval pozornost na hvězdárnách celého království.

Kolem kráteru postávalo přes půl tuctu drožek od wokingského nádražíčka, nějaká bryčka z Chobhamu a také nějaký lepší kočár. Kromě toho se tam povalovala spousta bicyklů. A navíc se sem zřejmě vydala spousta lidí z Wokingu i z Chertsey pěšky, navzdory vedru, takže se zde shromáždil dost velký dav; dokonce i jednu nebo dvě vyšňořené dámy bylo možné v hloučcích zahlédnout.

Slunce pražilo, na celé obloze nebyl jediný mráček, neza-foukal sebeslabší vánek a trochu stínu vrhlo jen pár roztroušených borovic. Požár na vřesovišti už byl uhašen, ale pláň směrem k Ottershawu byla zčernalá, kam až oko dohlédlo, a tu a tam z ní dosud kolmo do vzduchu stoupaly sloupečky kouře. Podnikavý cukrář z Chobham Road už sem poslal svého chlapce s vozíčkem jablek a zázvorových limonád.

Došel jsem na okraj jámy a uviděl jsem, že se v ní pohybuje asi půltucet mužů – Henderson, Ogilvy, pak nějaký vysoký blondýn (byl to Stent z Královské astronomické společnosti, jak jsem později zjistil) a nějakí dělníci s motykami a lopatkami. Stent řídil práce pokyny udílenými jasným, vysokým hlasem. Stál na tělese válce, jenž už zřejmě značně zchladl; tvář měl do karmínova zrudlou, pot z něho jen lil, jako by ho něco rozčilovalo.

Velká část válce byla teď již odkryta, třebaže spodek dosud vězel v zemi. Jakmile mě Ogilvy zahlédl v davu diváků na okraji kráteru, zavolal mě, abych slezl dolů, a pak mě poprosil, jestli bych laskavě nezašel za lordem Hiltonem, majitelem panství.

Vytrvale se rozrůstající dav lidí, řekl mi, jim začíná dost vážně překážet v kopání; zejména se to týkalo všetečných kluků. Chtěl proto, aby se nahoře postavilo nějaké zábradlí, aby tak bylo možné udržet zástupy zvědavců v potřebném odstupu. Pověděl mi taky, že uvnitř tělesa se stále ještě ozývají tlumené zvuky nějakého pohybu, ale že se dělníkům nepodařilo odšroubovat víko, jelikož na něm není nic, za co by je bylo možné uchopit. Válec má zřejmě mimořádně mohutné stěny, a je tedy možné, že sotva slyšitelné slabé šramoty by mohly ve skutečnosti být projevem čilého ruchu uvnitř.

Byl jsem rád, že mu mohu vyhovět a stát se tak jedním z privilegovaných diváků, jimž bude dovolen vstup do zamýšleného ohrazení. Lorda Hiltona jsem doma nezastihl, ale dozvěděl jsem se, že se má vrátit z Londýna vlakem, který přijíždí v šest hodin; bylo teprve čtvrt na šest, takže jsem ještě zašel domů na čaj a pak jsem se vydal k nádraží, abych lorda oslovil hned po příjezdu.

Odklopení uzávěru

Když jsem se vrátil na pastvinu, slunce už zapadalo. Z Wokingu se sem blížily roztroušené hloučky lidí, tu a tam se někdo zase vracel. Zástup na okraji jámy zhoustl a černal se proti citronově žluté večerní obloze – zevlovala tu snad stovka zvědavců. Bylo slyšet vzrušené hlasy, u samého kráteru jako by došlo k nějaké tlačenci. Hlavou mi probíhaly všelijaké představy. Když jsem docházel blíže, rozeznal jsem Stentův hlas:

„Ustupte! Zpátky!“

Proti mně vyběhl nějaký kluk.

„Hejbe se to,“ stačil mi říct, když mne míjel, „pořád se to odšroubovává a odšroubovává. Já se toho bojím. Já jdu domů.“

Došel jsem až k zástupu diváků. Teď jsem viděl, že jich jsou už dobré dvě nebo tři stovky. Tlačili se a strkali jeden do druhého, ba ani pár přítomných dam v tom nezůstávalo nijak pozadu.

„On tam spadl, spadl do jámy!“ křičel kdosi.

„Jděte radši dál!“ radili jiní.

Dav se trochu zavlnil a já si proklestil cestu kupředu. Na všech okolo bylo vidět rozrušení. Z kráteru jsem slyšel nezvyklý bzukot.

„Prosím vás,“ oslovil mne Ogilvy, „pomozte nám ty pitomce udržet trochu dál od jámy. Vždyť přece nikdo nevíme, co v té zatracené rouře vlastně je!“

Uviděl jsem nějakého mladíka, myslím, že to byl příručí z Wokingu, jak stojí na válci a pokouší se dostat ven z jámy, kam ho strkající se lidé shodili.

Příklop válce se zvolna šroubovitě otáčel, dělo se tak zevnitř. Závit byl patrný už bezmála v šíři dvou stop. Někdo do mne vrazil a já jsem div nesletěl přesně na onu poklici. Otočil jsem se a právě v tom okamžiku víko válce zřejmě vyjelo z drážky a se zařinčením dopadlo na kamení dole. Odstrčil jsem loktem toho člověka za mnou a znovu jsem otočil hlavu směrem k objektu. Na okamžik se kruhový otvor zdál dokonale černý. Do očí mi plál západ.

Myslím, že všichni očekávali, že se před nimi z válce vynoří člověk – snad trochu nepodobný nám pozemšťanům, ale jinak se zcela lidskou tvářností. Já sám jsem to alespoň čekal. Ale před mým upřeným pohledem se v temnu válce zavlilo cosi našedlého; vyhrězlo to na okraj cylindru, pak ještě kousek výš a nato se objevily dva světélkující terče, jakoby oči. A poté se ze svíjejícího se středu té masy vychlípil nějaký hádek, tlustý jako hůl, zatápal vzduchem směrem ke mně – a vzápětí nato druhý.

Zamrazilo mě. Těsně za mnou vřískl ženský hlas. Pootočil jsem se, s očima dosud upřenýma na válec, z něhož se sunula nová a nová chapadla, a začal jsem se drát zpátky, pryč od kraje kráteru. Na tvářích okolo mne ustupovalo překvapení děsu. Ze všech stran bylo slyšet neartikulované výkřiky. Nastal všeobecný ústup. Zahlédl jsem příručího, jak se marně drápe ven z jámy. Náhle jsem tam stál sám a viděl jsem, že i na druhé

straně kráteru všichni prchají, Stent s nimi. Znovu jsem pohlédl na válec a ovládl mne nepotlačitelný děs. Trčel jsem na místě jako zkamenělý a nedokázal jsem odtrhnout oči.

Z válce se pomalu, jakoby s nesmírnými bolestmi, vynořoval velký zavalitý trup, rozměrem připomínal asi tak medvěda. Když se vyhoupl konečně nahoru do světla, zaleskl se jako smočená kůže. Dvě obrovské tmavé oči mne nepřestávaly upřeně pozorovat. Tvor byl oblý, dalo se říci, že má jakýsi obličej. Pod očima byla ústa, jejichž okraj sebou poškubával, kanuly z něho sliny. Tělo se křečovitě nadouvalo a zachvívalo. Tenkým chobotovitým výběžkem se teď přidržovalo okraje válce, druhým komíhalo ve vzduchu.

Těm, kdo nikdy nespátřili živoucího Marťana, bude zatěžko představit si onen ochromující děs, jakým jejich vzhled působil na člověka. Zvláštní, zobákovitý tvar úst se zašpičatělým horním rtem, tvář bez nadočnicových oblouků a bez brady pod klínovitým spodním pyskem, nepřestávající záškuby těchto úst, medúzovité svazky chapadel, plíce lapající překotně po dechu v nezvyklém ovzduší, zřejmá nemotornost a obtížnost každého pohybu způsobená větší přitažlivou silou Země, ale především nesmírně pronikavý pohled obrovských očí – to vše se spojovalo a vyvolávalo pocit blízký nevolnosti. Slizká hnědá pokožka měla v sobě cosi houbovitého a lenivé, ovšem přes všechnu neohrabanost cílevědomé pohyby působily nevypověditelným děsem. Už při tomto prvním setkání, při pouhém pohledu na nezvané návštěvníky z Marsu se mne zmocňovaly odpor a hrůza.

Náhle netvor zmizel. Převalil se přes okraj válce a zřítíl se dolů do kráteru se žuchnutím, jako by tam spadl velký balík kůží. Zaslechl jsem, že vyrazil zvláštní dušené zasténání, hned

nato se pak v otvoru válce zatmělo a v šeru se objevil další z těchto tvorů.

Vtom konečně ochromení z prvního úleku pominulo. Obrátil jsem se a zběsile jsem vyrazil k nejbližšímu shluku stromů, asi stovku metrů od jámy; klopýtal jsem a potácel jsem se však, protože jsem od Marťanů stále nedokázal odvrátit oči.

Tam, uprostřed několika mladých borovic, v trnitém podrostu, jsem se zastavil, popadal jsem dech a čekal jsem, co bude dál. Celá pastvina kolem písčových lomů a jam byla poseta lidmi, stáli podobně jako já napůl zkamenělí hrůzou a zírali na ony tvory, nebo spíše na navršený val hlíny kolem kráteru, v němž bytosti vězely. A pak, s novým úlekem, jsem uviděl jakousi okrouhlou tmavou skvrnu vynořující se nad okraj kráteru a hned zase mizející. Byla to hlava příručího, který se do jámy zřítíl, vypadala teď jen jako nepatrný černý kroužek na pozadí žhoucího západního nebe. Vysoukal se ven ramenem a jedním kolenem, ale pak se opět smekl zpátky a posléze z něho bylo vidět už jen hlavu. Náhle zmizel a mně se zdálo, že ke mně dolehl slabý výkřik. Na okamžik jsem pocítil nutkání běžet zpátky a pomoci mu, ale strach je ve mně potlačil.

Nic dalšího už nebylo vidět, všechno zůstávalo skryto v hloubi jámy a za valem písku nakupeným při dopadu válce. Kdyby byl někdo náhodou přicházel od Chobhamu nebo od Wokingu, byl by se asi té podívané dost vynadivil – spousta, snad stovka lidí poschovávaných porůznu ve velkém nepravidelném kruhu, v příkopech, za křovím, za vraty a za ploty; takřka spolu nepromluvíli, a když, tak jen krátkými vzrušenými výkřiky; všichni především napjatě, upřeně pozorovali pár kopečků písku. Kára se zázvorovou limonádou se temněla po-

divně osamocená proti planoucí obloze, v pískovištích trčela řada opuštěných vozů, koně u nich se buď krmili z navlečených pytlů s ovsem, anebo kopyty rozhrabávali půdu.

Žhavý paprsek

Poté, co jsem měl možnost zhlédnout Marťany vystupovat z válce, který je dopravil z jejich planety až na Zemi, byl jsem jimi do té míry fascinován, že jsem nebyl schopen jakékoliv samostatné činnosti. Zůstal jsem stát, kde jsem byl, po kolena ve vřesu, a civěl jsem na haldy, za kterými byli mimozemšťané ukryti. Zvědavost ve mně bojovala se strachem.

Neodvažoval jsem se vrátit ke kráteru, ale nutkavě jsem přitom toužil do něho alespoň nakouknout. Vydal jsem se proto velkým obloukem na obchůzku. Hledal jsem místo, odkud bych měl nejlepší výhled, a nepřestával jsem pozorovat písečný val, který kryl nově příchozí návštěvníky Země. Jednu chvíli se proti červánkům mihla spleť tenkých hádků, jako chapadla chobotnice, ale hned se stáhla zpět. Vzápětí se začal z kráteru vysouvat vzhůru díl po dílu jakýsi tenký stožárek, který na hrotu nesl kruhový disk rotující kývavým pohybem. Co jen se tam může dít?

Většina diváků se shlukla do jedné nebo dvou menších skupinek – jednu tvořil hlouček směrem k Wokingu, druhá se sešla u cesty ke Chobhamu. Prožívali zřejmě stejné dilema jako já. Okolo mě jich stálo jen pár. K jedné ze skupin jsem se

přiblížil – jak jsem si všiml, byl v ní i jeden můj soused, jehož jsem sice neznal jménem, ale oslovil jsem ho. Ovšem na souvislou konverzaci nebyla ta pravá chvíle.

„Potvory hnusné!“ říkal jenom. „Pro boha živého, co je tohle za hnusné potvory?“ Opakoval to znovu a znovu.

„Nevšiml jste si v té jámě nějakého člověka?“ zeptal jsem se; neodpověděl mi. Zmlkli jsme a mlčky jsme se bok po boku chvíli dívali ke kráteru, oba jsme se, jak se aspoň domnívám, cítili ve společnosti druhého trochu lépe. Já jsem pak popošel na kopeček, kde jsem měl výhodnější výhled díky rozdílu výšky asi jednoho yardu, a když jsem se po sousedovi ohlédl, byl už pryč, na cestě k Wokingu.

Západ se zatím proměnil v soumrak a nic se nedělo. Zástupy vlevo vzadu, směrem k Wokingu, jako by narůstaly a uslyšel sem odtamtud nějaké tlumené dohadování. Hrstka lidí u chobhamské cesty se rozplynula. V kráteru nebylo ani známky nějakého pohybu.

Ať už to bylo toto anebo cokoli jiného, dodalo to lidem opět odvahy. Myslím, že sebedůvěru pomohli obnovit i noví příchozí z Wokingu. V každém případě, jak nadcházel soumrak, začal na pastvině mezi pískovišti opět pozvolný, ale ustavičný ruch, který jako by sílil úměrně tomu, jak klid okolo válce zůstával ničím nenarušen. Vztyčené černé postavy po dvou třech postupovaly kupředu, zastavovaly se a naslouchaly a pak šly opět dál a rozvíjely se přitom do tenkého nepravidelného srpku, jehož růžky se co nevidět spojí a uzavřou tak kráter kruhem. I já jsem se z místa, kde jsem stál, pustil opět k jámě.

Potom jsem uviděl drožkáře a ostatní vozky, jak si chodí už bez obav do pískoven pro své vozy, uslyšel jsem klapot kopyt a skřípot kol. Spatřil jsem mládence, jak odváží vozík s jablky.

A pak, asi třicet metrů od kráteru, jsem spatřil temný shluk lidí kráčejících směrem od Horsellu; muž v jejich čele mával bílým praporem.

Tak tohle tedy byla deputace. Předcházela jí rychlá porada, a jelikož Marfané byli přes svůj odpudivý vzhled zjevně inteligentní tvorové, bylo přijato rozhodnutí ukázat jim (tím, že se k nim dostavíme s náležitou vlajkou), že i my jsme bytosti rozumné.

Plesk, plesk, plácá prapor doprava a doleva. Byli příliš daleko na to, abych mohl rozeznat jednotlivé osoby, ale později jsem se dozvěděl, že se tohoto pokusu o dorozumění spolu s dalšími zúčastnili i Ogilvy, Stent a Henderson. Tato malá skupinka na svém postupu takřkajíc protkla obvod nyní už téměř úplně uzavřené kružnice lidí a pár nezřetelných tmavých postav ji v uctivém odstupu následovalo.

Náhle se z jámy prudce zablesklo a ve třech zřetelně odlišných výronech vyrazil z kráteru kolmo vzhůru do klidného ovzduší oblak zářícího zeleného dýmu.

Jas tohoto kouře (nebo snad lépe řečeno plamene) byl tak intenzivní, že hluboká modř oblohy nad námi i nezřetelné hnědé plochy pastvin táhnoucí se k Chertsey a poseté tu a tam černými borovicemi jako by těmi zášlehy dále ztmavěly, a zůstaly ještě temnější, když se zeleně planoucí dým opět rozptýlil. Současně se ozval tichý sykot.

Před kráterem stála malá klínovitá formace lidí, s bílou vlajkou na špici, jako zmrazená tím jevem, malá skupinka černých postaviček na tmavé zemi. V okamžiku, kdy vyrazil zelený dým, vystoupily ze tmy bledou zelení jejich tváře a zase zmizely, když se oblak kouře rozplynul.

Potom se začal sykot zvolna měnit v bzučení a posléze v nepřetržitý ohlušivý hukot. Z jámy se zvolna vysouvala jakási

konstrukce s kopulkou navrchu a z ní začalo vyšlehávat cosi jako ohnivý paprsek.

Vzápětí vyrazily skutečné plameny, a to z neuspořádané skupiny mužů před kráterem, oslnivá záře přeskakovala z jednoho na druhého. Vyhlíželo to, jako by se o ně tříštil jakýsi neviditelný trysk hořlaviny a vzápětí vybuchoval v bělostný žár, jako by každý z nich byl náraz proměněn v ohnivý sloup.

Ve svitu jejich zkázy jsem uviděl, jak vrávorají, jak se hroutí k zemi a jak se jejich následovníci dávají na útěk.

Nechápavě jsem zíral před sebe, stále ještě jsem nebyl s to připustit si, že v onom vzdáleném hloučku přeskakuje z jednoho muže na druhého skutečně sama smrt. Všechno mi to jen připadalo zvláštní, neskutečné. Další téměř nehlučný, oslepující zášleh světla, a další člověk padal a zůstal nehnutě ležet. Jak ten neviditelný žhavý paprsek přelétal, zaplápolaly v ose jeho dopadu v jednom ohni borovice a suché trní jediným výbuchem vzplálo v masu plamenů. A ještě dále jsem oním směrem viděl nové zášlehy, jak chytaly stromy a živé ploty a jak hořely zasažené dřevěné stavby.

Žhoucí smrt kroužila hbitě a bez ustání jako neviditelný a neúprosný plamenný meč. Podle vzplanuvších keřů, jichž se dotkl, jsem rozpoznal, jak směřuje ke mně, ale ohromením jsem nebyl s to se pohnout. Zaslechl jsem praskot ohně v pískových lomech a náhlé zaržání koně, které vzápětí umlklo. Poté se zdálo, jako by vřesem ležícím mezi mnou a Marťany kdosi táhl neviditelný žhavý prst, a podél celé této křivky se temné vřesoviště za pískovíšti s praskotem zahalilo dýmem. Bylo slyšet, jak se kus dál vlevo, kde cesta od wokingského nádraží končí a ústí na vřesoviště, cosi s rachotem hroutí. Nato utichlo dunění i sykot, temný vrchlík se zvolna opět zanořil do kráteru a zmizel.

Všechno se odehrálo s takovou rychlostí, že jsem stále ještě stál bez hnutí, oněmělý a oslepený předchozími oslňujícími záblesky. Kdyby ta ohnivá smrt dokončila svůj kruh, i mne by zastihla nepřipraveného a zahubila by mě. Jenomže paprsek mne minul a ušetřil, zůstavil noc kolem mne v náhlé hluboké tmě, cizotu samu.

Zvlněné pastviny se teď zdály dočerna tmavé, až na cesty, které se šedaly pod hlubokou modří oblohy časné noci. Ležely v šeru, náhle na nich nebylo člověka. Nad hlavou se sunuly hvězdy a na západě dosud nebe plálo jasnou a téměř zelenavou září. Na jeho pozadí se ostře rýsovaly koruny borovic a střechy domů v Horsellu. Marťané i jejich zařízení byli zcela skryti, až na onen tenký stožárek, na němž kývavě kroužilo jejich neúnavné zrcadlo. Jen pruhy křovisek a jednotlivé stromy tu a tam dosud doutnaly a z hořících domů u wokingského nádraží vyrážely sloupky plamenů do klidného večerního vzduchu.

Nic se tu vlastně nezměnilo, jen tohle, a pak ovšem přibýlo to strašlivé ohromení. Hlouček černých postaviček s bílou vlajkou byl náraz vymazán z existence, a přesto takřka nic, jak se mi alespoň zdálo, neporušilo klid toho večera.

A pak jsem začal vnímat, že jsem na té ztemnělé pláni sám, bezmocný, bez ochrany, opuštěný. A jako by se na mne cosi z neznáma náhle sesulo, dostavil se strach.

Přemohl jsem se, otočil se a klopýtavým během jsem se pustil napříč vřesem.

Bázeň, kterou jsem pocítil, v sobě neměla nic racionálního, byla to spíše panická hrůza, nejen z Marťanů, ale i z šera a ticha okolo mne. Byla tak silná, že jsem pozbyl veškeré odvahy a rozvzlykal jsem se na útěku jako dítě. Od chvíle, kdy jsem se obrátil, jsem se už neodvážil ohlédnout.

Rozpomínám se, že jsem zakoušel prazvláštní úzkost, že si se mnou cosi jen pohrává, že co nejdřív, až už budu na samém prahu bezpečí, se na mne tato tajuplná smrt – rychlá jako samo světlo – z onoho kráteru se skrytým válcem vrhne, dostihne mne a zahubí.

Chobhamská silnice v dostřelu tepelného děla

Zůstává nevyřešenou záhadou, jak vlastně Marťané dokážou usmrcovat lidi tak neslyšně a s takovou rychlostí. Řada odborníků je přesvědčena, že jsou nějakým způsobem schopni vyvinout mimořádně vysokou teplotu v tepelně prakticky nevodivé komoře. Tento žár pak vysílají v podobě soustředěného paprsku proti libovolně zvolenému cíli prostřednictvím parabolického zrcadla z neznámé slitiny – podobně jako vyzařují parabolická zrcadla na majících paprsky světelné. Avšak podrobnosti se nikomu nepodařilo s naprostou jistotou vyložit a dokázat. Ať již je technická podstata jakákoli, jisté zůstává, že základem všeho je soustředění žáru do úzkého paprsku. Žáru a neviditelného světla namísto světla viditelného. Pod jeho dotekem okamžitě vzplanou všechny hořlavé předměty, olovo teče jako voda; pod paprskem měkne železo, sklo praská a tříští se, a jakmile dopadne žhoucí paprsek na vodu, mění ji explozí v páru.

Oné noci zůstala pod hvězdnatou oblohou ležet v okolí jámy dobrá čtyřicítka lidí, zuhelnatělých a zohavených k nepoznání, a po celou noc stálo opuštěné vřesoviště od Horsellu až po Maybury v jednom plameni.